

บทที่ 7

ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู ของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร

ความนำ

การศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์จากเอกสารบทสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครูบางส่วน ซึ่งประมวลได้ค่านิยมหลากหลายชนิด แต่ค่านิยมที่คล้องจองกันและเป็นค่านิยมร่วมได้แก่ การใฝ่ความรู้ ความขยัน ความช่วยเหลือกัน ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟัง และยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์ ซึ่งผู้วิจัยนำค่านิยมทั้งหมดนี้ไปเทียบเคียงกับค่านิยมที่นักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือกใช้ 22 ชนิด (ในบทที่ 4) แล้ว พบว่าค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมีเพียง 10 ชนิด คือค่านิยมการพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบและจริงจังในงาน การใฝ่ความรู้ ความขยัน ความช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนค่านิยมอีก 3 ชนิด (อันได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์) ไม่ปรากฏว่านักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือกใช้ ซึ่งค่านิยม 3 ชนิดหลังนี้ จากการศึกษาพบว่า อธิการวิทยาลัยครูสุรินทร์ 3 ใน 5 ท่าน (นายบุญจิตต์ ชูทรงเดช นายไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ และนายสมศักดิ์ ทองงอก) พยายามเน้นแก่คณาจารย์และนักศึกษาในที่ประชุมหลาย ๆ ครั้ง นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษาไทย ความเป็นครู สถาบันวิชาชีพครู ในภาควิชาพื้นฐานการศึกษาก็พยายามเน้นค่านิยมทั้ง 3 ชนิดเช่นกัน แต่พบว่านักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมิได้เลือกใช้ค่านิยมดังกล่าว อันอาจพอกกล่าวได้ว่า การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์นั้น ปลูกฝังด้วยการพรั่สอนอย่างเดียวคงไม่พอ จำเป็นต้อง

จัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อเสริมกันด้วย

การนำเสนอรายละเอียดค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร ผู้วิจัยขอลำดับรายละเอียดของเนื้อหา ดังนี้

1. ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูตามวิถีปฏิบัติของนักศึกษาครูไทยเขมร อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครอง
2. การเปรียบเทียบค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรมีกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูที่วิทยาลัยครูสุรินทร์กำหนด
3. ข้อควรตระหนักในการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูสำหรับวิทยาลัยครูสุรินทร์

ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู

ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู ตามวิถีปฏิบัติของนักศึกษาครูไทยเขมร ที่ผู้วิจัยค้นพบ 10 ค่านิยม ได้แก่ การพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบ การใฝ่ความรู้ ความซน การช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์ แต่ก็มีค่านิยมบางประการ (นอกเหนือจากที่นักศึกษาเลือก) เช่น ความมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์ เป็นค่านิยมที่บุคคลหลายฝ่ายตั้งแต่นักศึกษา อาจารย์ในวิทยาลัยครู ผู้ปกครองของนักศึกษา และผู้รู้ (ที่ประมวลได้จากเอกสาร) ให้ความเห็นว่าเป็นค่านิยมที่ครูควรยึดมั่น และค่านิยมดังกล่าวมีความเด่นและความด้อยเมื่อเปรียบเทียบกับค่านิยมที่นักศึกษาครูเลือกใช้ 22 ค่านิยม กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 ค่านิยมที่เห็นชัดในพฤติกรรมของนักศึกษาและนักศึกษาจัดอันดับไว้สูง ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ค่านิยมความกตัญญู ค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับ และค่านิยมความสุภาพอ่อนน้อม กลุ่มที่ 2 ค่านิยมที่ปรากฏว่านักศึกษาจัดอันดับไว้กลาง ๆ ได้แก่ ค่านิยมความรักถิ่น และความรับผิดชอบ กลุ่มที่ 3 ค่านิยมที่นักศึกษาจัดอันดับไว้ท้าย ๆ ได้แก่ ค่านิยมการใฝ่ความรู้ ความซน การช่วยเหลือกันและความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มที่ 4 ค่านิยมที่นักศึกษามีได้เลือกใช้แต่พบว่าภาวะธรรมชาติในวิทยาลัยครูคาดหวังและพยายามปลูกฝังแก่นักศึกษา อันได้แก่ ค่านิยมความมีวินัยในตนเอง ค่านิยมการให้ และค่านิยมความซื่อสัตย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1

ค่านิยมที่ชัดเจนและนักศึกษาจัดอันดับไว้สูง ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ และความสุภาพอ่อนน้อม

1. ค่านิยมการพึ่งตนเอง นักศึกษาวิทยาลัยครูแสดงความจำนงต้องการพึ่งตนเอง ซึ่งบางคนก็วาดภาพไว้ว่าคงได้พึ่งตนเองหลังจากเรียนจบแล้ว ส่วนบางคนก็พยายามพึ่งตนเองในระหว่างเรียน บางคนแสดงความศรัทธาในบุคคลที่เป็นตัวอย่างและแบบอย่างของคนที่รู้จักพึ่งตนเอง ดังปรากฏคำสัมภาษณ์ดังนี้ "หนูรู้สึกประทับใจที่น้อยอยู่อย่างหนึ่งตรงที่ได้เข้าเรียนในชั้นเรียนที่แต่ละคนมีภูมิหลังเหมือนเรา และต่างก็กระวีกระวาดที่จะพึ่งตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของหนู" (11 ม.ค.35) "ผมรับจ้างทุกอย่างในวิทยาลัยครู ไม่ว่าจะเป็งานโรเนียว ทำความสะอาดห้องพัก ตัดต้นไม้ หรือตัดหญ้า" (19 พ.ย.34) "ผมทั้งนายวิศว์มาก เขาพึ่งตนเองมาตลอด ทหารายได้เรียนเอง เวลาว่างแสดงข้างของจังหวัด เขาจะอาสาสมัครไปยื่นเก็บบัตรพนักงานตลอดคืน" (9 ธ.ค.34) "ตอนนั้นผมลำบากใจที่ต้องพึ่งพาเงินทองของพ่อแม่ เลือผ้าของน้องสาว สมุดหนังสือของน้ำชาย และคิดว่าจะอดทนไปไม่กี่เดือนก็จบ ได้งานทำจะสบายกับเขาบ้าง เพราะเราพึ่งตัวเราเอง" (29 พ.ย. 34) ฯลฯ

ผู้สอนในวิทยาลัยครูบางส่วนมีจิตสำนึกที่จะช่วยเหลือและปลูกฝังให้นักศึกษาพึ่งตนเอง แต่บางส่วนก็ละเลยมองข้ามข้อจำกัดของนักศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้ "ที่ผมรับตำแหน่งบริหารเพราะเห็นว่ามีอำนาจมีแหล่งทุนบางส่วนพอจะเจียดช่วยนักศึกษาให้มีงานทำ ด้วยการเป็นผู้ช่วยหรือเลขาส่วนตัว" (12 ม.ค.35) "มีอาจารย์ท่านหนึ่งเวลาสอนก็ไม่ค่อยเข้าสอน แต่ชอบสั่งงานที่ต้องใช้เงินมาก และใช้วิธีปล่อยเกรดเพื่อไม่ให้ศึกษาค่า" (9 ม.ค.35) อย่างไรก็ตามพบว่าระบบการจัดการศึกษาและการบริหารวิชาการของวิทยาลัยครูสุรินทร์มีส่วนเอื้อให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองของนักศึกษามาก เพราะอาจารย์จะรับสมัครหรือคัดเลือกนักศึกษามาช่วยงาน เป็นผู้ช่วยสอน ผู้ช่วยวิจัย ทำให้นักศึกษามีรายได้ ซึ่งนอกจากจะปลูกจิตสำนึกนักศึกษาด้านการพึ่งตนเองแล้ว ยังทำให้อาจารย์ตระหนักในการช่วยเหลือนักศึกษาด้วย

ผู้ปกครองของนักศึกษาเห็นด้วยกับการรู้จักพึ่งตนเอง ทหารายได้เอง แต่กลัวจะเสียการเรียนเพราะถ้าจบช้ากว่าเพื่อนนอกจากจะเสียหน้าแล้วยังเสียเงินเสียเวลามาก

กว่ารายได้ที่ทำได้เสียอีก ผู้ปกครองมีส่วนตอกย้ำค่านิยมนี้ด้วยการพูดชมเชยและยกย่องคนที่รู้จักพึ่งตนเอง โดยไม่เบียดเบียนพ่อแม่ และแสดงความตักเตือนถึงภัยที่ผู้ใหญ่แล้วแต่ยังเลี้ยงไม่โต เช่น "ผมไม่อยากให้ลูกสาวไปทำงานที่กรุงเทพฯ ทropic ถ้าไม่จำเป็น เพราะอันตราย เพราะเกิดไปมีสัมพันธ์กับหนุ่มแล้ว ครั้นเปิดเทอมมาก็ไม่มา เรียนจบสายกว่าเพื่อน เสียชื่อเสียง และเสียเงินโดยใช่เหตุ" (11 ม.ค.35) "ลูกสาวคนโตเลี้ยงไม่โต แต่งงานแล้วก็ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องอาศัยข้าวพ่อแม่กิน" (12 ธ.ค.35)

2. ค่านิยมความกตัญญู นักศึกษาครูแสดงเจตจำนงที่จะตอบแทนผู้มีอุปการคุณ เช่น "ผมซาบซึ้งอาจารย์ท่านหนึ่งที่ท้องทะเลเบียน เพราะตอนนั้นผมมาลงทะเลเบียนแต่เงินไม่พอท่านให้ผมยืม ผมหาทางจะตอบแทนท่าน อยากให้ท่านเรียกผมไปใช้ แต่ท่านไม่เรียกสักที" (12 ธ.ค.34) "อาจารย์ ส. ท่านหางานให้หนูทำงานมีรายได้ เวลาท่านไม่อยู่ไปต่างจังหวัด หนูก็ไปเฝ้าบ้านให้ท่าน" (2 ม.ค.35)

ผู้สอนส่วนใหญ่จะมีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง โดยได้เงินงบประมาณสนับสนุนจากวิทยาลัยคนละอย่างน้อย 3,500 บาทต่อปี และอาจารย์ส่วนใหญ่มีเวลาน้อยในการเตรียมการสอนเพราะต้องทำงานอื่น ดังนั้นอาจารย์เหล่านั้นจึงต้องหานักศึกษาช่วยงาน และมักจะเลือกเฉพาะนักศึกษาที่ตนเคยพึ่งพาบางอย่างเพื่อเป็นการตอบแทน เป็นต้น

ผู้ปกครองของนักศึกษาเลือกใช้ความหมายของความกตัญญูในแง่ที่ต้องการให้ลูกอยู่ใกล้เพื่อเลี้ยงดูยามแก่เฒ่า และเน้นให้ลูกทำในสิ่งที่ไม่ให้พ่อแม่ต้องเสียหน้าก็ถือว่ากตัญญูแล้ว และเห็นว่าอาชีพครูช่วยให้มีคุณลักษณะดังกล่าว

"คนไทยเขมรต้องสุภาพอ่อนน้อม มิฉะนั้นเขาจะนินทาลับหลังได้" (9 ม.ค.35) "อาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ชอบนักศึกษาที่สุภาพอ่อนน้อม จะเห็นว่านักเรียนแต่ละคนเรียบร้อย" (19 ก.พ.35) "ลูกข้างบ้านผมเขาดี จบครูมาก็เลี้ยงดูพ่อแม่ จนสามารถยกฐานะได้" (17 ธ.ค.34) เป็นต้น

และจากความเห็นของบุคคลทั้ง 3 ฝ่าย (คือนักศึกษา ผู้สอน และผู้ปกครอง) พบว่าต่างก็คาดหวังว่าครูควรจะมี ความกตัญญูด้วย

3. ค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับ นักศึกษาชาติพันธุ์ไทยเขมรยังให้ความสำคัญกับค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับมากพอสมควร โดยให้เหตุผลว่าคนที่จะเป็นครูที่ดีควรเป็นลูกศิษย์ที่ดีก่อน การเชื่อฟังครูบาอาจารย์เป็นสิ่งที่นักศึกษาควรควรรักษาไว้

ผู้สอนในวิทยาลัยครูอยู่ในระบบราชการกระทรวงศึกษาธิการเป็นเวลานาน และต่างก็ยึดมั่นในคำปฏิญาณของครู และส่วนใหญ่มีบุคลิกลักษณะค่อนข้างเผด็จการ ดังนั้นการเรียนการสอนในชั้นมักจะนิยมการสอนแบบป้อนเพื่อให้ นักศึกษาเชื่อและปฏิบัติตามความคิดของตน หากนักศึกษาคนใดคัดค้านก็จะไม่พอใจ ดังปรากฏในคำสัมภาษณ์ที่ว่า "ผมไม่ชอบอาจารย์บางท่านไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาเลย" (11 ธ.ค.34) "อาจารย์บางคนจะเอาแต่ประโยชน์จากนักศึกษาอย่างเดียว เวลาสั่งงานจึงไม่เปิดโอกาสให้สร้างสรรค์ ใครเชื่อและทำตามแบบของอาจารย์จะได้คะแนนดี" (19 พ.ย.34)

ผู้ปกครองเน้นค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับมาก แสดงความปรารถนาอยากให้นักเรียนครูเพราะจะได้เป็นผู้รู้ สั่งสอนคน มีอำนาจในท้องถิ่น มีคนเชื่อฟัง เช่น คำพูดที่ว่า "ในบรรดาลูกทั้งหมดนั้นลูกคนนี้เชื่อฟังผู้ใหญ่ ยิ่งเรียนครูด้วยแล้ว รู้สึกว่าพูดจามีเหตุผลผลทำให้คนเชื่อฟังและยอมรับดีกว่าอาชีพอื่น" (11 ม.ค.35) เป็นต้น

4. ค่านิยมความสุภาพอ่อนน้อม นักศึกษาครูส่วนใหญ่มีความประพฤติเรียบร้อยสุภาพอ่อนน้อมกว่านักศึกษาสายวิชาการอื่น เห็นชัดจากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาหอพักเฟื่องฟ้า (ซึ่งเป็นหอพักเฉพาะสำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์) ซึ่งเรียบร้อยสุภาพกว่านักศึกษาหญิงหอพักอื่น

ผู้สอนนักศึกษาครูส่วนใหญ่สอนแบบป้อนเนื้อหาตามมอบหมายงานให้ทำตามแบบนักศึกษาจึงไม่กล้าออกนอกกรอบเท่าใดนัก ผู้สอนวิจารณ์ว่า "นักศึกษาครูมีความประพฤติดีกว่า นักศึกษาคณะอื่น" (12 พ.ย.34) "ผมคิดว่าคนจะเป็นครูควรมีความสุภาพอ่อนน้อมเพื่อเข้ากับชาวบ้านให้ได้" (2 พ.ย.34)

ผู้ปกครองของนักศึกษาและชาวบ้านเน้นความสุภาพอ่อนน้อมมาก และมีความศรัทธาครูเพราะเห็นว่าผู้ประกอบอาชีพครูสุภาพอ่อนน้อมมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น และพบว่ามีนิยมนั่งลูกเรียนครู โดยเฉพาะลูกผู้หญิงนั้นก็เพื่อให้เป็นคนสุภาพอ่อนน้อมนั่นเอง

กลุ่มที่ 2

ค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้ในอันดับกลาง ได้แก่ ค่านิยมความรักถิ่น และความรัก
รับผิดชอบ

5. ค่านิยมความรักถิ่น นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีทัศนะว่าอาชีพครูที่ตรงที่ได้อยู่ในท้องถิ่น
ของตนเอง และเห็นว่า "ครูที่ดีจะต้องมีความรู้เรื่องท้องถิ่นเพื่อเข้ากับผู้ปกครองของเด็ก
และชาวบ้าน" (17 พ.ย.34)

"ผมคิดว่าเมื่อจบแล้วจะไม่ไปบรรจุไกลถิ่นหรอกเพราะพ่อแม่แก่แล้ว" (11 ธ.ค.
34) "อาจารย์ส่วนใหญ่จะแนะนำให้บรรจุเป็นครูอยู่แถวนี้เพราะเป็นถิ่นของเรา มีอะไรที่
เป็นปัญหาที่ฟังวิทยาลัยครูได้ง่าย" (10 พ.ย.34)

ผู้สอนมักจะสอนให้นักศึกษารู้จักเก็บข้อมูลท้องถิ่น ส่วนใหญ่มักจะมอบหมายงานที่
ต้องเข้าชุมชนของตนเอง เพราะตัวผู้สอนในวิทยาลัยครูเองก็ต้องการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้วยมองเห็นความสำคัญที่จะนำมาพัฒนาวิชาการของตน

ผู้ปกครองและชาวบ้านเน้นให้นักศึกษากลับไปเยี่ยมบ้านทุกสัปดาห์ โดยวาง
เงื่อนไขให้ลูกต้องกลับไปบ้านคนเดียว (ข้าวสาร ไข่ อาหารแห้ง และผัก) มาประกอบ
อาหารในหอพักทุกสัปดาห์ และให้เหตุผลว่า "การที่ครูได้อยู่ในท้องถิ่นของตนนั้นเป็นข้อดี
เพราะสามารถช่วยเหลือญาติพี่น้องที่ขาดความรู้ในชนบทได้ด้วย" (อยู่ สุนทรชัย: 12
ธ.ค.34)

6. ความรับผิดชอบ นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีความเห็นว่าคนเป็นครูต้องมีความรับผิดชอบ
"ผมชอบครู ส. ที่โรงเรียนมัธยมฯ เพราะมีความรับผิดชอบต่อลูกศิษย์ ต่อเพื่อนครูด้วยกัน"
(7 พ.ย.34) "อาจารย์วิทยาลัยครูไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา เข้าห้องสาย
ผมอยากให้อาจารย์ทำตัวเป็นครูที่ดีบ้าง" (2 ธ.ค.34) ซึ่งในประเด็นนี้นักศึกษาแสดง
ความหมายว่าความรับผิดชอบคือการติดตาม ชักถามความทุกข์สุข ชี้แนะแก่นักเรียนอย่าง
สม่ำเสมอเหมือนอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูต้องรับผิดชอบงานจำนวนมาก มีเวลาไม่
พอที่จะแสดงความรักต่อลูกศิษย์แต่ก็มีความตระหนักว่าคนเป็นครูควรมีความรับผิดชอบ
และพยายามปลูกฝังค่านิยมนี้ด้วยการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำ "ใช้เวลาและคะแนนเป็น

กรอบและเป็นตัวเร่งให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ" (4 ธ.ค.34)

ผู้ปกครองของนักศึกษาคาดหวังให้นักศึกษาออกไปเป็นครูที่มีความรับผิดชอบด้วยการบรรจุในภูมิภาค ช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแก่ทางบ้าน

กลุ่มที่ 3

ค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้อันดับท้าย ๆ และมีพฤติกรรมไม่ค่อยชัด ได้แก่ ค่านิยมการใฝ่ความรู้ ความขยัน การช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์

7. ค่านิยมการใฝ่ความรู้ ตัวนักศึกษาให้ความเห็นว่าการใฝ่ความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับอาชีพครู นักศึกษาต้องการรักษาค่านิยมนี้ไว้และต้องการเพิ่มความเข้มในค่านิยมนี้ แต่เงื่อนไขและบรรยากาศของวิทยาลัยครูสุรินทร์ไม่กระตุ้นและส่งเสริมเท่าที่ควร นักศึกษาส่วนใหญ่จะเห็นประโยชน์จากการเรียนแบบท่องจำหรือเป็นฝ่ายรับป้อนความรู้ดังเช่นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดประสบการณ์ เช่นนี้ให้ นักศึกษาไม่พอใจกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ดังเช่นคำสัมภาษณ์ที่ว่า "การเรียนการสอนระดับมัธยมฯ เข้มกว่าใน วค." (11 ธ.ค.34) "คนเป็นครูควรมีความรู้และใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอ ถ้าเป็นไปได้จะเรียนต่อปริญญาโทและเรียนไปเรื่อย ๆ" (22 พ.ย.34) "อยากให้อาจารย์นั่งประจำโต๊ะเพื่อการถามไถ่ หรือติวเนื้อหาวิชาเช่นโรงเรียนมัธยมฯ บ้าง" (12 ม.ค.35) เป็นต้น

ผู้สอนในวิทยาลัยครูเห็นพ้องกันว่านักศึกษาครูจะต้องรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รักในความรู้ ใฝ่ความรู้ในทุกสาขา ทำตัวให้รู้กว้าง ยืนยันได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนมักจะอยู่ในรูปของการมอบหมายงานให้ไปศึกษาค้นคว้า การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนและปลายภาคมักจะวัดด้วยรายงานการศึกษา ค้นคว้า ของนักศึกษา แต่ก็พบจุดอ่อนบางประการของการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองก็คือ อาจารย์มักจะยึดตำราเล่มเดียว นิยมใช้ข้อสอบปรนัย ทำให้นักศึกษาจับจุดนี้ได้ และยึดถือหนังสือหรือตำราที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้แต่ง เป็นเกณฑ์ในการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ การสั่งงานส่วนใหญ่มีขนาดการติดตาม ตรวจงานอย่างสม่ำเสมอ (เพราะอาจารย์มีเวลาให้นักศึกษาน้อยมาก) ขาดการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เสมอต้นเสมอปลาย ดังคำพูดของนักศึกษาว่า "หนูไม่ชอบเลย อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชอบสอนด้วยการแจกชีทให้

อ่านและสอบตามซีท" (10 ต.ค.34) "อาจารย์เข้าสอนไม่ตรงเวลา ตรวจงานไม่ทันเวลา บางคนตรวจข้อสอบมิตเทอมพร้อมกับข้อสอบปลายภาค" (11 ธ.ค.34) "อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เอาจริง สิ่งงานไปแล้วไม่เด็ดขาด คนส่งงานกับคนไม่ส่งงานได้คะแนนเท่ากัน" (20 ธ.ค.34) "เมื่อมีปัญหาด้านความรู้ก็ไม่สามารถพบอาจารย์ได้ เพราะไม่ทราบว่าอาจารย์อยู่ที่ไหน ไปหาที่โต๊ะก็ไม่เจอ ในห้องพักอาจารย์มีแต่โต๊ะว่างเปล่ากันทั้งนั้น" (12 ม.ค.35) เป็นต้น

ผู้ปกครองของนักศึกษาปลุกฝังค่านิยมการไม่ความรู้เพียงการเน้นให้บุตรและธิดาได้มีโอกาสเรียนสูง ๆ เพื่อเป็นที่พึ่งของคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านให้เป็นคนมีเกียรติ สร้างชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล ดังปรากฏคำให้สัมภาษณ์ดังนี้ "ผมอยากให้ลูกสาวได้เรียนต่อปริญญาโท ปริญญาเอก ให้ชาวบ้านเลื่อมใสในชื่อเสียง แม้เขาได้งานทำแล้วก็ไม่จำเป็นต้องส่งเสียทางบ้านหรอก ขอเพียงให้เก็บเงินไว้เรียนต่อให้สูง ๆ ก็พอ" (11 ธ.ค.34) "ฉันว่าอาชีพครูดีนะ เป็นที่พึ่งของญาติพี่น้อง เป็นคนมีความรู้ ตัดสินใจทำอะไรก็ถูกต้อง" (10 พ.ย.34)

8. ค่านิยมความขยัน นักศึกษามักตีความความขยันเป็นเพียงการขยันอ่านหนังสือและปรารภณาที่จะให้ผู้สอนและวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนที่ป้อนเนื้อหาวิชาให้มากขึ้น เน้นการสอบการมอบหมายงานที่จะต้องอาศัยความจำเป็นหลักและการที่ผู้สอนมอบหมายงานให้ศึกษาด้วยตนเองเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลนั้น นักศึกษารู้สึกว่าเป็นการเพิ่มเวลาว่างให้แก่เขา ดังปรากฏคำให้สัมภาษณ์ว่า "ตอนเรียนอยู่มัธยมฯ นั้นหนูไม่ค่อยมีเวลาว่างเลย เพราะต้องท่องและอ่านหนังสืออย่างหนัก แต่พอมาเรียนที่นี่ เวลาว่างมีมาก ไม่ค่อยได้อ่านหนังสือมากนัก" (12 ก.พ.35) "หนูรู้สึกว่าเพื่อนบางคนไม่ใช้ความคิด ชอบลอกความคิดของเพื่อน ชอบเอารายงานของเราไปเป็นแบบ ไม่ไปศึกษาค้นคว้าเอง" (12 พ.ย.34) "บรรยากาศในห้องพักไม่อำนวยความสะดวกให้เป็นคนขยันอ่านหนังสือเลยเพราะทวนทบทวน เพื่อน ๆ ขาดความเกรงใจ ชอบสนุกสนาน มีเรื่องคุยกันได้ทั้งวัน" (13 ก.พ.35) "หนูต้องการอาจารย์ที่เข้มงวด บังคับท่องหนังสือ มีการติวหรือกวดวิชาอย่างเช่นมัธยมฯ ก็ดี" (22 พ.ย.34) เป็นต้น

ผู้สอนในวิทยาลัยครูมีเวลาน้อยที่จะสนใจนักศึกษาอย่างทั่วถึง ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่นิยมใช้จึงถือการบรรยายที่ป้อนเนื้อหาสาระพร้อมกับทำเอกสารให้นักศึกษา

ยึดเป็นเกณฑ์สำหรับการสอบ นอกนั้นก็มอบหมายงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวที่ไม่เน้นกระบวนการ แต่เน้นที่ผลของงาน นักศึกษาจึงมีหน้าที่มานั่งรับความรู้ในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ยึดถือหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนแนะนำ ส่วนงานที่มอบหมายไปก็จะพบว่าศึกษาค้นคว้าและสร้างสรรค์เฉพาะคนเก่งหรือคนเรียนดีในชั้นเท่านั้น คนอื่น ๆ นิยมลอกเลียนหรือทำงานเพียงเพื่อให้ได้ส่งทันเวลาเท่านั้น ดังปรากฏคำพูดของอาจารย์บางท่านว่า "นักศึกษาครูที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้นั้นมีแต่กลุ่มครุทายาทเท่านั้น กลุ่มอื่นหรือกลุ่มธรรมดาทั่วไปขาดคุณภาพมาก" (10 ธ.ค. 34) "นักศึกษาไม่ค่อยไปอ่านหนังสือให้กว้างขวางนักหรอก ชอบอ่านเล่มเดียวกันเหมือนกัน ความคิดเหมือน ๆ กัน" (12 พ.ย. 34) "นักศึกษาไม่ค่อยขยัน โดยเฉพาะเมื่อถึงวันศุกร์มักจะขาดเรียนเพราะขออนุญาตกลับบ้าน หากใครได้สอนช่วงบ่ายวันศุกร์จะพบว่าไม่ค่อยมีนักศึกษา หากมองไปที่ถนนก็จะพบนักศึกษาที่ถูกระเบ้าพายอยกขึ้นรถเมล์กลับบ้าน" (12 ม.ค. 35) "เวลาส่งงานต้องมีคะแนนสูง ไม่เช่นนั้นจะไม่ปรากฏผลงานส่งเลย"

(9 ม.ค. 35) เป็นต้น

ผู้ปกครองของนักศึกษาพวกร่ำสอนให้ลูก ๆ ขยันทำงานบ้าน ขยันทำมาหากิน ขยันอ่านหนังสือเพราะจากการไปสัมผัสบ้านของนักศึกษาพบว่าบางครอบครัวไม่ให้ลูกทำอะไรเลย พ่อแม่ซึ่งแก่มากเป็นผู้ตักน้ำตุงหาอาหารไว้ให้ลูก ขอเพียงให้ลูกอ่านหนังสือมาก ๆ เท่านั้น ดังปรากฏคำสัมภาษณ์ดังนี้ "อยากให้ลูกเขาเรียนจบทันเพื่อน ไม่อยากให้เสียการเรียนเพราะเห็นตัวอย่างเพื่อนบ้านไปเรียนยังไม่จบเลย ต้องแต่งงานก่อน" (11 พ.ย. 34) "ผมมีลูกสองคน คนโตเป็นผู้หญิงแก่่มาก ขยันขันแข็งทำมาหากิน เรียนหนังสือเก่ง ขยันทำงานบ้าน เวลาว่างก็ไปรับจ้างช่วยเขาขายอาหารหารายได้พิเศษ ดีกว่าลูกชาย" (10 ธ.ค. 34) "ผมกับภรรยาทำนากัน 2 คน ไม่มีคนช่วยหรอกเพราะส่งเขาไปเรียน เขาก็เรียนอย่างเดียว จนเขาทำนาไม่เป็น" (12 ธ.ค. 34) เป็นต้น

9. ความช่วยเหลือกัน นักศึกษาครูเข้ามาในวิทยาลัยครูด้วยความว่าเทว เพราะต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษามาก และแสดงความปรารถนาที่จะให้อาจารย์ผู้สอนและเพื่อน ๆ ช่วยเหลือกัน "ผมชอบอาจารย์ดี เพราะท่านชอบช่วยเหลือนักศึกษา ให้คำปรึกษาที่ดี มีเวลาให้นักศึกษา" (12 ธ.ค. 34)

อาจารย์ผู้สอนหลายท่านเคยเรียกร้องให้เพื่อนอาจารย์ด้วยกันให้ความช่วยเหลือกัน เช่น "อาจารย์ ช. ออกสมัคร ส.ส. พวกเราน่าจะช่วยกันหาเสียงให้ซึ่งหากับลูกศิษย์ก็

จะมีสิทธิ์ได้ เพราะอาจารย์ ช. สออบตงมาหลายสมัยแล้ว" (2 ม.ค. 35) และเสนอทัศนคติว่า "คนที่จะไปเป็นครูตามบ้านนอกต้องมีเมตตากรุณาช่วยเหลือชาวบ้าน ไม่ใช่ไปเป็นหัวหน้าให้พ่อค้าหรือ ส.ส." (20 ธ.ค. 34)

ผู้ปกครองและชาวบ้านเน้นเรื่องการช่วยเหลือกันอยู่แล้ว เพราะเป็นความต้องการของคนชนบททั่วไป และเห็นว่า "อาชีพครูเป็นอาชีพมีเกียรติ ใคร ๆ เต็มร้อยก็จะวิ่งไปหาไม่ว่าเรื่องลูกติดคุก งานบวช งานศพ หรืองานแต่งงานของชาวบ้าน" (27 พ.ย. 34)

10. ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ ตัวนักศึกษามีความต้องการใช้ค่านิยมความคิด สร้างสรรค์และเห็นประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์ในช่วงที่ย่างเข้ามาเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู เพราะอาชีพครูจะต้องปรับตัวให้มีคุณลักษณะของความเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างศรัทธาแก่เด็กนักเรียน เพื่อปลูกฝังค่านิยมนี้แก่เด็ก เพราะเป็นค่านิยมที่ได้รับการยอมรับสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังปรากฏในคำสัมภาษณ์ดังนี้ "หนูว่าคนเขมรเราถูกกดไม่ให้แสดงออกตั้งแต่เด็กก็เลยเป็นคนไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความคิดสร้างสรรค์" (3 ธ.ค. 34) "หนูเห็นว่าเพื่อนที่เป็นคนลาวเขากล้าแสดงออก มีเทคนิคการพูดที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์กว่าคนเขมร" (12 ก.พ. 35) "ผมว่าคนเขมรเราชื้ออายุเกินไป และไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อสมัยเด็กผมเสนอความคิดที่แปลก ๆ ในหมู่เพื่อนแต่ก็ได้รับการให้ยา ว่าเพี้ยนหรือบ้าไป จึงรู้สึกไม่กล้าแสดงความคิดสร้างสรรค์" (10 พ.ย. 34)

ผู้สอนในวิทยาลัยครูต่างก็ให้ความเห็นว่า ควรสอนเน้นการปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์แก่นักศึกษา แต่ด้วยข้อจำกัดที่อาจารย์แต่ละคนมีเวลาน้อยในการติดตามผลนิเทศงานนักศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ ทำให้การทำงาน (ตามคำสั่งหรือคำมอบหมาย) ออกมาในลักษณะที่ลอกเลียนกันและอ่อนด้อยคุณภาพไป แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่มีเวลาให้แก่นักศึกษา เพราะมีบทบาทหน้าที่ในสำนักกิจการนักศึกษา ซึ่งได้รับคำบอกเล่าว่าเป็นผู้จำกัดความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา เช่น "ผมและเพื่อน ๆ ทำงานในชมรมครูสัมพันธ์ ครั้งหนึ่งตำรที่จะจัดนิทรรศการทางการเมือง โดยตัดข้อความจากหนังสือพิมพ์นำมาวิพากษ์วิจารณ์เพื่อชี้ให้นักศึกษาตระหนักในบทบาทหน้าที่ครูควรส่งเสริมประชาธิปไตย แต่ก็ถูกจำกัดความคิด ไม่ได้รับอนุญาตให้จัด ทั้ง ๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาโอเคแล้ว" (22 ธ.ค. 34) "ผมอยากให้อาจารย์ให้ความสนิทสนมกับนักศึกษามากกว่านี้ เราจะได้พึ่งพาในการทำงาน" (25 ธ.ค. 34) เป็นต้น

ผู้ปกครองของนักศึกษาให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างน้อยเพราะต่างก็เน้นการเชื่อฟังและยอมรับผู้ใหญ่ ดังนั้นการอบรมบ่มนิสัยจึงเน้นเรื่องนี้มาก เช่น "ดาวเป็นลูกสาวคนเดียวในบรรดาลูก ๆ ทั้งหมดที่เชื่อฟังพ่อแม่ ตั้งใจเล่าเรียน เรียนเก่งคนเดียว เขาขยันอ่านหนังสือ ไม่วอกแวกวอแวกับผู้ชายเลย" (10 ม.ค.35) "ผมเป็นลูกที่แหวกแนวคนเดียว ตั้งแต่แต่งงานมาผมก็เริ่มชุดดินปลูก โน่นปลูกนี่ ปลูกไปเรื่อย ๆ และชุดไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นไร่นาสวนผสมปัจจุบัน ซึ่งเพื่อนบ้านพากันหัวเราะเยาะผมมาเป็นเวลา 40 กว่าปี เพราะเขาหาว่าผมบ้า ในที่สุดก็มีแต่คนมาดูตัวอย่างแปลงเกษตรผสมผสานของผม" (ปราชญ์ท้องถิ่น: 10 ธ.ค.34) "พ่อผมท่านเข้มงวด ผมไม่ค่อยสนิทกับท่านหรอกไม่ค่อยกินเส้นกันด้วยเพราะผมชอบทำอะไรที่แปลกและไม่ถูกใจท่าน" (12 พ.ย.34) "พ่อหนูเผด็จการมาก ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของใคร เช่น ครั้งหนึ่งพี่ชายช่วยท่านดอกแคว้นไม้ไผ่ ซึ่งพี่ชายจะดอกตามขวางก่อนจึงค่อยดอกเรียงตามยาวทับอีกที แต่ท่านไม่ยอมทั้ง ๆ ที่ผลออกมาจะเหมือนกันและมีค่าเท่ากัน ท่านจะให้ทำตามวิธีการของท่านคือดอกตามยาวก่อน" (15 ต.ค.34) เป็นต้น

กลุ่มที่ 4

ค่านิยมที่วิทยาลัยครูคาดหวังและพยายามปลูกฝังแก่นักศึกษา แต่นักศึกษามีได้เลือกได้แก่ ค่านิยมการมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์ เป็นค่านิยมส่วนเกินนอกเหนือจาก 22 ค่านิยมที่ปรากฏชัดจากความปรารถนาของคนในวิทยาลัยครู โดยเฉพาะอธิการ ผู้สอนในสาขาวิชาครุศาสตร์ และผู้สอนวิชาความเป็นครูหรือปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครูในวิทยาลัยครูสุนทรังค์ดังเช่น "ผมว่านักศึกษาเราวินัยหย่อนมาก หากจบไปก็จะมีปัญหาไม่ซู้สาวก็เรื่อง โกงเงิน โกงทอง" (20 พ.ย.34) "อาจารย์เราควรสละเวลาให้คำปรึกษาแก่ศิษย์บ้าง มิใช่ว่าจะทำงานเฉพาะในช่วงที่ได้รับค่าตอบแทนเท่านั้น" (20 ธ.ค.34) "อาจารย์บางคนมีแต่จะเอาจากนักศึกษาอย่างเดียว หลอกให้นักศึกษาหาข้อมูลท้องถิ่นเพื่อตนทำวิจัยหลอกให้นักศึกษาทำชิ้นหนังสือมาส่ง เพื่อนำเข้าภาควิชาและส่วนที่เหลือก็เอาไว้ใช้ในบ้าน หลอกให้นักศึกษาทำ sheet ในรายวิชาที่สอน แล้วตอนหลังก็รวบรวมทำหนังสือขาย เป็นต้น แต่ตัวเองไม่ค่อยจะให้อะไรนักศึกษา" (19 พ.ย.34) ส่วนด้านความซื่อสัตย์นั้น ก็เรียกร้องกับเพื่อนอาจารย์ด้วยกัน และเรียกร้องอยากให้นักศึกษาซื่อสัตย์กับตน

ที่เห็นชัดคือบางคนชอบคุมสอบ จับผิดคนลอกข้อสอบ เป็นต้น

สภาวะธรรมชาติในวิทยาลัยครูเช่นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการแสดงควมตระหนักรู้ และแสดงความต้องการปลูกฝังค่านิยมกลุ่มที่ 4 ให้เป็นที่พึงประสงค์สำหรับความเป็นครู แต่ยังไม่ปรากฏชัดเจนทางด้านการปฏิบัติว่านักศึกษาครูไทยเขมรแท้เลือกใช้ค่านิยมกลุ่มนี้

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพยายามเทียบเคียงค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเห็นของนักศึกษาชาติพันธุ์ไทยเขมรค้นพบว่าบางค่านิยมเป็นค่านิยมที่นักศึกษาเลือกใช้ตรงกับนักวิชาการหลายท่านกำหนดว่าเป็นค่านิยมที่ควรคู่กับการเป็นครู แต่วิทยาลัยครูสุรินทร์มิได้ตอกย้ำหรือปลูกฝังให้แก่นักศึกษาครูทั่วไป นอกจากนี้พบว่าค่านิยมที่วิทยาลัยครูกำหนดว่าเกี่ยวข้องกับการเป็นครูนั้นนักศึกษาครูไทยเขมรเลือกใช้ในระดับที่ต่ำมาก (ยกเว้นการพึ่งตนเอง) ดังนี้

1. ค่านิยมใฝ่ความรู้ เป็นค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้วันที่ 18 สอดคล้องกับค่านิยมอันเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบัณฑิตในอนาคต (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2530: 31) ในความหมายที่ครูจะต้องชอบตั้งคำถามชอบตั้งโจทย์ ชอบตั้งเป้าหมาย สนใจกระบวนการสนใจผลลัพธ์โครงสร้าง สนใจวิธีการ และรู้แหล่งวิธีการได้มาซึ่งความรู้
 2. ค่านิยมความขยัน ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ โดยเฉพาะความขยันเป็นค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้อันดับที่ 20 สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทยที่ควรปลูกฝังสำหรับครู (กรมการฝึกหัดครู, 2515: 5)
 3. ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้อันดับสุดท้าย แต่เป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับครูในอนาคต (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2530: 32) ด้วยเหตุผลที่ครูจะต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำซึ่งควรมีค่านิยมความคิดสร้างสรรค์เป็นอันดับสำคัญ
 4. ค่านิยมการพึ่งตนเอง เป็นค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้อันดับที่ 1 สอดคล้องกับค่านิยมที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนของชาติในคู่มือครูวิจัยศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กรมการศาสนา, 2522: 1-2)
 5. ค่านิยมสุขภาพอ่อนนุ่ม เป็นค่านิยมที่นักศึกษาครูจัดไว้ในอันดับที่ 8
 6. ค่านิยมความกตัญญู เป็นค่านิยมที่นักศึกษาครูจัดไว้ในอันดับที่ 4
- ซึ่งค่านิยมในข้อ 5 และ 6 นี้ สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทยที่พึงประสงค์สำหรับอาชีพครู ซึ่งวิทยาลัยครูระบุไว้ในตำราเรียนวิชาความเป็นครูสำหรับนักศึกษาครู

(กรมการฝึกหัดครู, 2515 : 5) และค่านิยม 2 ชนิดนี้ นักศึกษาครูไทยเขมรเลือกใช้ แต่ไม่ปรากฏว่าวิทยาลัยครูสุรินทร์ตอกย้ำ

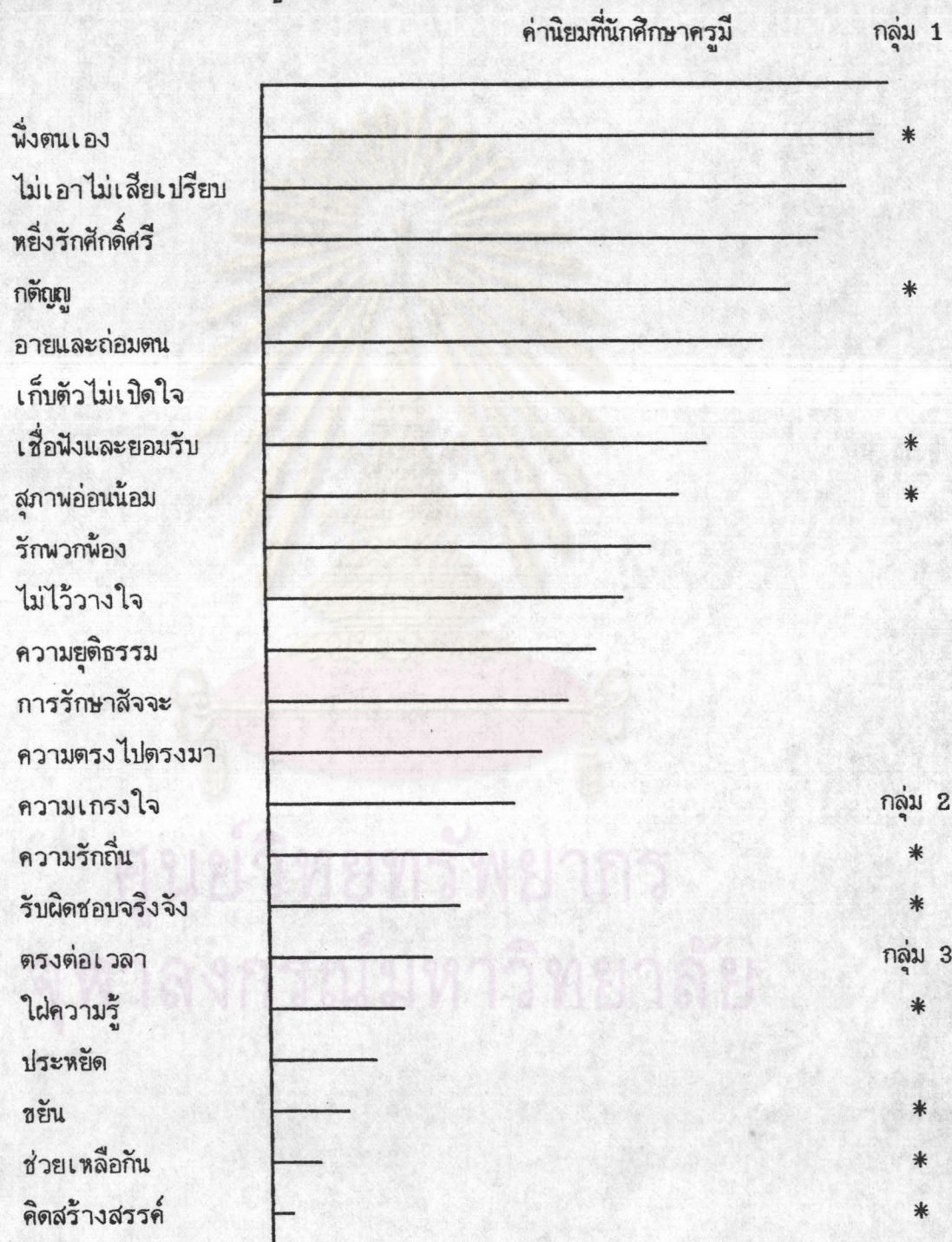
7. ค่านิยมความมีวินัยในตนเอง เป็นค่านิยมที่นักศึกษาไม่ได้เลือกใช้ (จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) แต่เป็นค่านิยมที่นักศึกษา อาจารย์ในวิทยาลัยครูปรารภน่าจะให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของนักศึกษาหรือผู้จะไปเป็นครูในอนาคต และสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับครูในอนาคตที่จะต้องมีคุณลักษณะผู้นำตามแนวคิดของลิปโปเนท์ เกตุทัต

8. ค่านิยมการช่วยเหลือกัน เป็นค่านิยมที่นักศึกษาจัดไว้อันดับที่ 21 และค่านิยมการให้โดยไม่หวังประโยชน์ เป็นค่านิยมที่นักศึกษาไม่ได้เลือกใช้ แต่อธิการและคณาจารย์ปรารภน่าจะให้เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับคนเป็นครู เพราะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทยที่ครูควรมีค่านิยมในเนื้อหาวิชาความเป็นครูตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู 2530

โดยสรุปจะเห็นว่าค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือกใช้ในขณะที่มาเรียนในวิทยาลัยครู 4 ปีนั้น มีค่านิยมบางประการที่เป็นค่านิยมดั้งเดิมเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์และบางค่านิยมได้รับการตอกย้ำในบรรยากาศของวิทยาลัยครู ซึ่งตอกย้ำด้วยความมุ่งหมายให้เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของครู แต่ก็มีค่านิยมบางส่วนที่เป็นค่านิยมใหม่ ปลูกฝังโดยระบบของวิทยาลัยครู ซึ่งค่านิยมทั้ง 22 ประการนั้น เทียบเคียงและสอดคล้องกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูตามหลักสากลได้เพียงบางประการเท่านั้น กล่าวคือนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือกใช้ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูเพียง 10 ค่านิยม คือ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม เป็นค่านิยมกลุ่มแรกที่มีความชัดเจนมาก ในกลุ่มที่ 2 เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูที่มีความชัดเจนปานกลางอันได้แก่ ความรักถิ่น ความรับผิดชอบและจริงจังในงาน ส่วนค่านิยมในอันดับท้าย ๆ ซึ่งผู้วิจัยแทนด้วยกลุ่มที่ 3 เพราะมีความชัดเจนน้อยมาก ดังเหตุผลที่ระบุไว้ในบทที่ 4 นั้น ได้แก่ การใฝ่ความรู้ ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์

การเปรียบเทียบค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทย เชมรมกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครู

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทย เชมรม กับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครู

สัญลักษณ์ ——— แทนอันดับของค่านิยมที่นักศึกษาไทย เชมรม เลือก

* แทนค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูที่วิทยาลัยครูกำหนด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
7. เป็นคนที่แสดงเจตนาพร้อมชัดเจนว่าการทำงานเป็นสิ่งที่มีค่าต่อชีวิต.....
8. มีความศรัทธาคนมีเงินทุกประเภท.....
9. มีหลักการการทำงานที่เป็นระเบียบแบบแผน.....
10. ทำงานด้วยวิธีใดก็ได้ ขอให้ผลงานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย.....
11. มีความทะเยอทะยานใฝ่ฝันในสิ่งที่เป็นไปได้.....
12. กล้าตัดสินใจกระทำเพื่อบรรลุถึงสิ่งที่ตนใฝ่ฝัน แม้จะต้องเสี่ยง.....
13. มีความพยายามสูงที่จะกระทำให้เกิดผลสำเร็จ.....
14. มีความมั่นใจในสิ่งที่ตนตัดสินใจแล้ว.....
15. ก่อนตัดสินใจ มักจะปรึกษาคนข้างเคียงอยู่เสมอ.....
16. มีความรักในชาติตระกูลและญาติพี่น้องมาก.....
17. คบหาสมาคมกับคนทุกระดับชั้น ไม่เลือก.....
18. สนับสนุนให้ความไว้วางใจเฉพาะคนในกลุ่มเดียวกับตน.....
19. มีความทะเยอทะยานที่จะยกฐานะของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม.....
20. ยอมรับคำบัญชาจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าเสมอ.....
21. ให้ความสำคัญกับความสามารถมากกว่าชาติตระกูล.....
22. ชอบเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้แหวกแนวออกไป.....
23. สนใจนำเอาวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน.....
24. สนใจติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ.....
25. ชอบค้นคว้าประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง.....
26. ติดต่อกับคนหลายระดับและมีกิจกรรมร่วมกับคนเหล่านั้น.....
27. มีการใช้จ่ายประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย.....
28. ชอบความหรูหรา มักใช้จ่ายเงินเพื่อหน้าตาเป็นสำคัญ.....

จากแผนภาพดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าค่านิยมการพึ่งตนเองมีความเข้มมาก นักศึกษารักษาไว้คงทนและคาดหมายภาพลักษณ์ของนักศึกษาครูกลุ่มนี้ได้ว่าจะต้องออกไปเป็นครูที่รู้จักพึ่งตนเอง รองลงมาคือค่านิยมความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ และความสุภาพอ่อนน้อม นั่นคือภาพลักษณ์ของบัณฑิตครูได้แก่ ครูที่มีคุณลักษณะพึ่งตนเอง มีความกตัญญู เชื่อฟังและยอมรับคนอื่น และมีความสุภาพอ่อนน้อม

แต่ภาพลักษณ์ดังกล่าวก็อาจจะยังไม่เพียงพอสำหรับความเป็นครูโดยการผลิตของวิทยาลัยครู หรือโดยการผลิตของมหาวิทยาลัย หรือโดยการอยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดีจากแต่ละฝ่ายหรือแต่ละสังกัดนั้นมีความเหมือนและความต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติของกรมการฝึกหัดครู ทบวงมหาวิทยาลัย กรมการศาสนา และอื่น ๆ

การศึกษาค้นคว้านี้ สรุปลักษณะเกี่ยวข้องกับการเป็นครูจากข้อมูลเชิงประจักษ์ (ที่ได้จากการสัมภาษณ์สังเกต) จากบุคคล 3 ฝ่าย คือ นักศึกษา อาจารย์ และชาวบ้านเท่านั้น และยืนยันข้อมูลและข้อสรุปจากการสำรวจเอกสาร และคัดเลือกได้เป็นค่านิยมประเภทวิถีปฏิบัติได้ 10 ค่านิยม ดังเสนอรายละเอียดแล้วนั้น ยังมีได้หมายความว่า 10 ค่านิยมเหล่านี้เป็นค่านิยมที่เป็นเกณฑ์สำหรับความเป็นครู ด้วยพบว่าแม้จะได้รับการยืนยันความคิดเห็นและพฤติกรรมหลาย ๆ ครั้งในบุคคลคนใดคนหนึ่งก็ตาม บุคคลผู้ให้ข้อมูลต่างก็ใช้เกณฑ์กำหนดค่านิยมตามโลกทัศน์ของตนเองเท่านั้น ดังนั้นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู 10 ประการนี้ ขอจำกัดการใช้ค่านิยมเฉพาะตามเหตุผลตนเองเดียวกับเหตุผลของการวิจัยนี้เท่านั้น

ข้อควรตระหนัก ในการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูสำหรับวิทยาลัยครูสุรินทร์

จากการศึกษาพบว่ามีค่านิยมอีก 9 ชนิด ได้แก่ ความรักถิ่น ความรับผิดชอบ การใฝ่ความรู้ ความซน การช่วยเหลือกัน ความคิดสร้างสรรค์ การมีวินัยในตนเอง การให้ และความซื่อสัตย์ ตามลำดับความสำคัญจากน้อยไปหามาก ที่วิทยาลัยครูสุรินทร์ควรตระหนักและรีบแก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้เกิดการปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวแก่นักศึกษาครู ดังนี้

1. ค่านิยมความซื่อสัตย์ การให้ และการมีวินัยในตนเองนั้น ผู้สอนควรเป็นผู้นำหรือตัวแบบของการเปลี่ยนแปลง ในการสอนในชั้นเรียนควรกล่าวถึงความสำคัญของเรื่อง

เหล่านี้ให้มากและบ่อย ๆ การดำเนินงานภายในหอพักควรปฏิรูปใหม่ให้ถูกต้องวิชาการ
อุดมศึกษา มีอาจารย์เจ้าหน้าที่ดูแลหอพัก ทุ่่มงบประมาณอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตน
ของนักศึกษาหอพัก มีกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมนี้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดระบบวัสดุอุปกรณ์
อาคารเรียนที่สามารถหล่อหลอมพฤติกรรมนักศึกษา และที่สำคัญคืองานกิจการนักศึกษาควร
จัดในลักษณะให้ส่งผลถึงกลุ่มย่อยของนักศึกษา และขยายผลสู่ครอบครัวของนักศึกษาด้วย

2. ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ การช่วยเหลือกัน ความซน และการใฝ่รู้
ความรู้เป็นค่านิยมที่มีวิถีปฏิบัติในแนวเดียวกัน และวิทยาลัยครูสุรินทร์ควรตระหนักและรีบ
ปรับปรุงกระบวนการผลิตครูเป็นอันดับที่ 2 เพราะค่านิยมดังกล่าวต่างจากค่านิยมในข้อ 1
ตรงที่เป็นค่านิยมที่นักศึกษามีอยู่แล้วแต่จัดไว้ในอันดับต่ำ หากได้รับการกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอ
ด้วยการหาตัวอย่างที่ทำให้นักศึกษามองเห็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็่นพฤติกรรมการเรียน
ตัวแบบการสอนที่เน้นเงื่อนไขค่านิยมเหล่านี้ของผู้สอน มีการปกครองจัดระเบียบหอพักที่เอื้อ
ต่อการปฏิบัติตามค่านิยมนี้ กำหนดค่าขวัญต่าง ๆ ในวิทยาลัย และพร้อมใจกันยกย่องให้
เกียรติผู้ปฏิบัติตามค่านิยมนี้ ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศของวิชาการ สงบสะอาด
เพื่อจูงใจให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่ม และงานด้านกิจการนักศึกษาก็ควรมีกิจกรรมที่ลงถึง
กลุ่มย่อยของนักศึกษา มีการติดตามให้ความสนใจและยอมรับการดำเนินกิจกรรมเสริม
หลักสูตรของนักศึกษา

3. ค่านิยมความรักถิ่นและความรับผิดชอบ ให้ตระหนักเป็นอันดับที่ 3 ใช้กลวิธี
การตอกย้ำค่านิยมเหล่านี้โดยเน้นการปรับปรุงงานกิจการนักศึกษาด้วยการหากิจกรรมที่
เหมาะสมและคล้องจองกับชีวิตจริงของนักศึกษา

แนวทางการเตรียมครู

ภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันการฝึกหัดครูคือการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับ
การเป็นครูแก่นักศึกษาคู (McGrath, 1974) เพราะครูอันเป็นผลผลิตของวิทยาลัยครูจะ
ต้องรับภาระปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชนของชาติต่อไป ในเรื่องนี้
วิทยาลัยครูจำเป็นต้องตระหนักที่จะศึกษาค่านิยมที่แท้จริงของนักศึกษา แล้วจัดประสบการณ์
อย่างเหมาะสมที่สามารถปรับเปลี่ยนให้ค่านิยมของนักศึกษาคูโดยส่วนใหญ่แปรเปลี่ยนเป็น
ค่านิยมที่พึงประสงค์หรือค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู อันจะเป็นแบบอย่างสำหรับเด็ก

นักเรียน หรือเป็นแรงจูงใจผลักดันให้เกิดการแสดงออกในรูปการกระทำที่สอดคล้องกับ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อไป ดังที่ Morrill(1980) ได้กล่าวไว้

การเตรียมครูเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นพลังในการปลูกฝังค่านิยมที่พึง
ประสงค์ต่อการพัฒนาประเทศแก่เด็กและเยาวชนนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ
กระบวนการการเตรียมครูใน 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค่านิยม วิทยาลัยครูควรศึกษาค่านิยมของนักศึกษาครูให้
ถ่องแท้ โดยเฉพาะค่านิยมวิถีปฏิบัติ เพราะค่านิยมมีคุณสมบัติเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิด
การแสดงออกของบุคคล สามารถเปรียบเทียบความสำคัญได้ว่าในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ค่านิยม
ใดถูกจัดลำดับสูง และค่านิยมใดถูกจัดลำดับต่ำ นอกจากนี้ยังทราบว่าค่านิยมใดมีลักษณะ
ถาวรยั่งยืน ค่านิยมใดเป็นค่านิยมชั่วคราวและมิได้ถูกเลือกใช้ในขณะนั้น ซึ่งการศึกษา
ค่านิยมมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเตรียมครู การเตรียมครูเพื่อบรรจุในพื้นที่
หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ก็จำเป็นต้องศึกษาค่านิยมจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ โดยอาจเลือก
ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในพื้นที่นั้น ๆ ก่อน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดประสบการณ์ วิทยาลัยครูควรจัดประสบการณ์เป็นรายกลุ่ม
เพราะนักศึกษาที่ต่างกลุ่มวัฒนธรรมกันมักจะมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน (Chickering,
1974) การจัดสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางวิชาการ สังคม
หรือทางกายภาพต่าง ๆ ควรให้สอดคล้องต่อเนื่อง และใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมเดิมของ
นักศึกษา (McKinley and Dworkin, 1989) เช่น นักศึกษามีค่านิยมการพึ่งตนเอง
เคยช่วยเหลือตนเอง ทหารายได้เอง ศึกษาเล่าเรียนโดยลำพังไม่ต้องให้ผู้ปกครอง
เดือดร้อน ซึ่งวิถีปฏิบัติเช่นนี้วิทยาลัยครูควรจัดประสบการณ์ที่เอื้อและสอดคล้อง หรือใน
กรณีที่ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ถูกนักศึกษาครูเลือกใช้น้อย และวิทยาลัยเห็นว่า เป็นค่านิยม
ที่เหมาะสมกับการเป็นครู และเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อการพัฒนาประเทศ วิทยาลัยก็ควร
จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อปลูกฝังค่านิยมนี้ ทั้งในรูปแบบของคำสอนที่ย้ำเน้น ในชั้น
เรียน การยกย่องตัวแบบที่มีค่านิยมที่ดี อาจารย์ที่ปรึกษาให้ภาพบรรทัดฐานของกลุ่มบัณฑิตครู
ที่ชัดเจนและย้ำให้ปฏิบัติตามค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู งานกิจการนักศึกษาจัด
กิจกรรมกระบวนการกลุ่มเพื่อให้นักศึกษามีโอกาสเลือกค่านิยมที่เหมาะสมแก่การประกอบ

อาชีพต่อไป การจัดการด้านหอพักควรให้ความอบอุ่นแก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษารู้สึกหอพัก
เสมือนบ้าน มีอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่หอพักที่ดูแลอย่างใกล้ชิด มีระบบการช่วยเหลือกันแบบพี่
แบบน้องระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกับประสบการณ์ในอดีตของนักศึกษา

ค่านิยมใดที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยหรือไม่เลือกเลย วิทยาลัยโดยอาจารย์
ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์หอพัก และกรรมการดำเนินงานกิจกรรม ควรตอกย้ำ
ค่านิยมที่สัมพันธ์ทางบวกในค่านิยมนั้น ๆ เช่น ค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ มีค่านิยมความ
ซื่อสัตย์ ความรู้ การช่วยเหลือกัน การพึ่งตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิด
สร้างสรรค์ซึ่งวิทยาลัยควรตอกย้ำค่านิยมเหล่านี้ไปพร้อม ๆ กันทั้งด้านคำสอน การให้ปฏิบัติ
การใช้กระบวนการกลุ่ม และการยกย่อง ฯลฯ ให้มีความเข้มพอที่นักศึกษาจะเลือกค่านิยม
ความคิดสร้างสรรค์ในอันดับต้น ๆ ต่อไป ดังภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดค่านิยม นักศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูเป็นเวลา 4 ปี
หากมีเทคนิควิธีที่แยบยลในการปลูกฝังค่านิยมโดยอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างดังเช่น ปัจจัย
ภายนอกวิทยาลัย (เช่น ครอบครัว สังคมวัฒนธรรมของชุมชน อันได้แก่ คู่ครอง สภาพ
หมู่บ้าน ความเชื่อ ข้อห้าม ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ระหว่างคนในชาติพันธุ์เดียว
กัน กับชาติพันธุ์อื่น ฯลฯ กลุ่มเพื่อน และโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา) น่าจะทำให้เกิด
ความเข้มพอที่จะผลักดันให้นักศึกษาเลือกค่านิยมที่เหมาะสม โดยเฉพาะปัจจัยภายในวิทยาลัย
ครูนั้น ควรจัดบรรยากาศให้มีโครงสร้างคล้ายคลึงกับปัจจัยภายนอก เช่น ระบบหอพักควร
จัดให้ผู้อาศัยรู้สึกเสมือนครอบครัว สังคมวัฒนธรรมภายในวิทยาลัยครูควรเน้นความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลให้คล้ายคลึงสังคมชนบท กล่าวคือให้สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และโดยหลักการ
จัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษานั้น Chickerling (1974) ก็ได้เสนอแนะไว้ว่า
หากเป็นสถาบันขนาดเล็ก อี้อต่อการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ซึ่งหลักการนี้ น่าจะ
เหมาะกับวิทยาลัยครูสุรินทร์ ส่วนด้านกายภาพอาจจัดแบบสังคมวัฒนธรรมคนเมืองเพื่อเสริม
ประสบการณ์ผู้เรียนก็ได้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนยังต้องการความเชื่อที่อิงกลุ่ม ข้อห้าม แนวทาง
การเลือกคู่ครอง ความมั่นใจในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้
วิทยาลัยไม่ควรเพิกเฉย เพราะนักศึกษาที่เป็นตัวบ่อนส่วนใหญ่มิใช่เด็กที่มาจากสังคมเมือง
แต่มาจากสังคมชนบท นอกจากนี้ระบบคณะวิชาควรดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ทำให้นักศึกษา
รู้สึกว่าคุณาจารย์ในคณะวิชาที่ตนสังกัดนั้นเป็นที่พึ่งพิงได้เสมือนครูอาจารย์ในโรงเรียน

ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่นักศึกษาเพิ่งจะมา

การเป็นบัณฑิตครูที่มีค่านิยมที่พึงประสงค์นั้น จะส่งผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำอันเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและเยาวชนที่บัณฑิตครูเหล่านั้นต้องไปสั่งสอนและปลูกฝังค่านิยม เพราะครูและเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในชนบทนั้นมีความสนิทสนมใกล้ชิดกันมาก การถ่ายทอดค่านิยมเป็นไปโดยธรรมชาติและมักจะเป็นค่านิยมที่ยั่งยืนถาวร เนื่องจากในความใกล้ชิดเหล่านั้น ครูสามารถพร่ำสอน มอบหมายงานให้ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูยังมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อนของนักเรียน อันสามารถใช้กระบวนการกลุ่มเปลี่ยนแปลงค่านิยมนักเรียนได้

นั่นคือการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู เช่น การพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบจริงจัง การใฝ่ความรู้ ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกัน ความคิดสร้างสรรค์ ใน 10 ค่านิยมนี้หากต้องการให้นักศึกษาครูใช้อย่างแพร่หลายต้องพยายามตอกย้ำโดยวิธีการที่กล่าวมาข้างต้น และพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัยครูที่กล่าวแล้วในบทที่ 5 และ 6 เพื่อหาทางลดและเพิ่มค่านิยม หรือตอกย้ำและบันทึกค่านิยมต่าง ๆ ให้ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู 10 ค่านิยมนี้เด่นชัด นอกจากนี้หากต้องการเพิ่มค่านิยมอื่นที่นอกเหนือจากค่านิยมที่นักศึกษาเลือกใน 22 ค่านิยม เช่น การมีวินัยในตนเอง การให้และความซื่อสัตย์ ก็ต้องหาแบบอย่างมายกย่อง และเพิ่มความเข้มค่านิยมที่สัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมทั้ง 3 นี้ นำมาตอกย้ำ เช่น ตอกย้ำเรื่องการตรงต่อเวลา การเชื่อฟังและยอมรับ บันทึกค่านิยมการไม่ชอบเสียดสีเปรียบเปรย ก็อาจทำให้นักศึกษาหันมาเลือกค่านิยมการมีวินัยในตนเองต่อไป

การเตรียมครูที่ดี ย่อมส่งผลแก่คุณภาพของบัณฑิตครู และกระทบต่อเด็ก และเยาวชนของชาติในอนาคต ซึ่งการศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูที่ศึกษาจากค่านิยมดั้งเดิมและค่านิยมที่นักศึกษาครูเลือกแล้ว แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละค่านิยมในเชิงบวกและลบ พิจารณาปัจจัยทั้งภายในภายนอกวิทยาลัยครูที่ส่งผลต่อการเลือกค่านิยม นำมาศึกษาหาเทคนิควิธีตอกย้ำและบันทึกค่านิยม น่าจะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรที่จะต้องรับผิดชอบนักเรียนแถบชายแดนไทยกัมพูชาหลายแสนคน จำเป็นต้องสร้างตัวแบบให้แก่ตนเอง เป็นบัณฑิตครูไทยเขมรที่มีค่านิยมที่เหมาะสม ง่ายแก่การถ่ายทอดหรือปรับเปลี่ยนค่านิยมแก่เด็กและเยาวชนไทยเขมรและชาติพันธุ์อื่น ๆ ต่อไป